

Posamezne štev. 10 h.

Upravnišтво je v Kopitarjevih ulicah št. 2. —
Vsprejema naročnino, inšerate in
reklamacije.
Upravniškega telefona št. 188.

vsak dan, izvemši nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod

Navzlic temu pa razprava o tem vprašanju ni brez uspeha in pomena. Vse avstrijske stranke brez izjeme so naglašale nujno potrebo, da se izvrši revizija izprememba zakonov, ki določajo razmerje do Ogrske, ki so neusahljivi vir obestranskih rekriminacij. Tudi potomci nekdanj vseh mogočih nemške ustavovne stranke so tekom razprave odkrito morali priznati, da so njihovi predniki in duševni očetje l. 1867 ustvarili monsturm, pokveko, ki ne more niti živeti, niti umreti. Ta odkrita izpoved in nepritenjati kes daje nam upanje poglobljeno.

šanja. Vlada in drugi merodajni krogi vedó, da je avstrijski parlament vsak čas pripravljen za lejalen dogovor z Ogrí.

Drugo vprašanje, ki še globokeje vznemirja in bistri duhove, je volivna reforma. Tudi to vprašanje je sprožila ogrska kriza. Ko je leta 1900 avstrijska zbornica dr. pl. Körberju odpovedala vsako delo, izdelal je bitro velivno reformo na podlagi splošne volivne pravice. S prerejenjo in pomlajeno zbornico je upal potegniti parlamentarni voz iz mlakuže. Dr. pl. Körber je svoj načrt predložil v Ratotu tedanjemu ogrskemu ministrskemu predsedniku pl. Szellu, ki pa ga ni odobril. Tudi krona je tedaj odklonila to zdravilo za onemegli, starikavi in hromi avstrijski parlament. Kakor je znano, hoče sedaj baron Fejervary z istim sredstvom mažarsko koalicijo ugnati v kozji rog. Krona se ni še odločila, dogodki pa jasno kažejo, da vprašanje velivne reforme ne pride z dnevnega reda. Čim preje tem boljše za državo in prebivalstvo.

Gromoviti govori v zbornici, neovrgljivi dokazi, da je skrajno krivičen sedanji velivni red, odmevajo po deželi in državi, odmevati morajo tudi v višjih krogih, ki se krčevito upirajo in boje za svoje privilegije. Duhovi se bistrijo, oblaki predsedkov in strahov se trgajo in mlado, toplo solnce politične svobode lije blagodejne žarke na ledeno, pusto ravan. Led je prebit, vlada sama je priznala potrebo volivne reforme na najširši podlagi. Vse ljudske stranke v zbornici so se izrekle za splošno volivno pravico.

Celo konservativni Nemci so se izrekli za to načelo. Dr. Ebenhoch je nujno predlagal, naj vlada nemudoma izdela načrt zakona, ki mesto sedanjega krivičnega volivnega reda vpelje splošno, tajno in direktno volivno pravico; ta načrt pa naj se ozira na narodne, kulturne, gospodarske in socialne razmere v Avstriji.

Ebenhochov predlog se torej razlikuje od drugih predlogov bistveno v tem, da ne zahteva enak e volivne pravice. Ebenhoch naroča vladi, naj predloži načrt volivne reforme, ki bo varoval nemško posest in predpravo nemškega naroda.

Še jasneje je dr. Ebenhoch raztolmačil svoj predlog v govoru, ko je naglašal, da je nemški narod „prvorojenec“ v državi. On trdi namreč, da je nemško prebivalstvo na veliko višji kulturni, gospodarski in socialni stopinji, nego prebivalstvo v Galiciji, Dalmaciji, Istri in drugod. To „dvojno merilo“, s katerim hoče Ebenhoch meriti avstrijskim narodom politične pravice, je napotilo češke in jugoslovanske poslance, da so glasovali proti nujnosti Ebenhochovega predloga. Splošč pa je Ebenhochov predlog nekaj „unicum“. Predlog zahteva splošno, tajno in direktno volivno pravico, samo enako izključuje. Ali naj se uvede proporcionalni volivni red, po katerem bodo Nemci imeli po dva ali tri glasove, Poljaki, Rusini, Hrvatje in Hrvati v Slovenci le po en glas? To je utopija, ne pa splošna in enaka volivna pravica.

Sicer pa je dobro znamenje, da se je vsaj večina zbornice izrekla za razširjenje volivne pravice. Že 12 let se avstrijska zbornica ni bavila z volivno reformo. Sedaj pa, ko državna kriza tare duhove, ko živimo v samih provizorijih, ko sta onemogla avstrijski in ogrski parlament, morajo pač uvideti merodajni krogi, da navadne nove volitve ne rešijo niti državne, niti parlamentarne krize. Vse ljudstvo naj govori, vsi narodi na Ogrskem in v Avstriji naj se zbere okolu prestola, moč in oblast naj se iztrga klikam, oligarkom in šovinistom ter razdeli med krono in pravimi zastopniki ljudstva — in država se pomladi, prerodi vzbudi iz mrtvičnosti.

Stajerske novice.

š **Ustrelil** se je v Celju poslovedja Alfred Kaiser.

š **Nemškutarska zmaga.** V Slovenji Bistrici so zmagali nemškutarji pri volitvah v okrajni šolski svet. Nemške zmage se množe! Slovenci na delo!

š **Policija v Brežicah.** Radi nastopanja policije v Brežicah so interpellirali dne 6. t. m. v drž. zboru poslanci dr. Ploj in tovariši.

š **Makole.** Pretečeno nedeljo so se fanti stegli med seboj. Enega fanta so ranili v nogo. K sreči so prišli takoj orožniki, ki so naredili mir.

š **Podporno društvo za slovenske visokošolce v Gradcu** bo imelo v četrtek, 12. oktobra 1905. l., ob 8 uri zvečer v hotelu „Steirerhof“ (prej „Stadt Triest“, vhod z ulice Gleisdorferstrasse 2 pri tleh na levo) svoj IX. občni zbor s tem sporedom: 1. Poročilo odborovo o delovanju v prejšnjem šolskem letu;

2. eventualne volitve; 3. eventualni predlogi. Vsi prijatelji društva so dobro došli! Odbor.

š **Iz Hrastnika.** Po treh mesecih neprestane bojazni pred legarjem sedaj že lažje dihamo. V kemični tovarni že 14 dni ni nobenega nevega slučaja. Vendar nas včasih še malo postraši. Tako je v petek 6. t. m. zjutraj umrl v Prapretnem krepak fant, vulgo Pustov. Nemškutarji se že zopet nekaj repenčijo po „Deutsche Wacht“, za sedaj jim pravimo samo: gospoda, malo potrpljenja, že postrežemo!

š **„Stajerčev“ pristaš obsojen.** Pri gostilničarju Feliks u Podrepšek-u v St. Jurju ob Ščavnici, ki je, mimogrede povedano, zvest pristaš „Stajerca“, je imel natakario Matildo Kralj, ki je prej služila kot natakario pri gostilničarki Mariji Trstenjak. Ker je od tam odšla, ne da bi odračunala z gospodinjo in je vzela ves denar seboj, šla je gospa Trstenjak k občinskemu predstojniku in ga prosila, naj ji pomaga k njenemu denarju. Občinski predstojnik Jurij Brumen je šel dne 2. maja t. l. z dvema občinskima odbornikoma Alojzujem Košakom in Francetom Kocmutom v gostilno Podrepškega, kjer je zahteval od imenovane natakario denar. Kralj ni hotela dati denarja, zato je poslal občinski predstojnik po orožnike. Kocmut je šel hotel prej z dobrim dobiti od dekleta denar in jo je prigovarjal k temu, predno pridejo orožniki. Podrepšek pa je skočil proti Kocmutu in ga udaril trikrat s pestjo po obrazu. Pri obravnavi pred okrožnim sodščem v Mariboru je dobil za to svojo sirovo postopanje en mesec težke ječe. Ni dobro, če se človek po „Stajercu“ ravna!

š **Duhovniške vesti.** Za duhovna svetovalca sta imenovana oč. gospoda Adam Grušovnik, dekan v Hočah, in Rudolf Janežič, spiritual v bogoslovju. — Na novo nastavljen je za kapelana v St. Vidu pri Grobelnem čast. gosp. Franc Ojsterš, ki je bil zaradi bolezní na dopustu. — Umrl je čast. g. Fr. Pignar, vpokojeni župnik pri Mariji Snežni, v 68 letu svoje starosti. N. v m. p.!

š **Po nedolžnem več tednov zaprti.** Dne 9. maja t. l. je zgorelo v Stari vasi pri Vidmu v brežiškem okraju poslopje Antonije Pleterske, ob kateri priklí ste zgoreli posestnica in Marija Novšak. Nekaj dni za tem se je izvedelo, da znata 13letna Marija Jagovc in 15letna Frančiška Hrušovar natančno izpovedati, kdo je zažgal ter kdo je umoril imenovani ženski in jih oropal. Na podlagi izjav teh dveh denuncijantk, ki sta opisani od videmskega učiteljskega zbora kot silno zanemarjeni, so zaprli 28 popolnoma nedolžnih ljudi ter s tem povzročili dotičnim ne le moralno, ampak tudi veliko materialno škodo. Poslanec vitez Berks in tovariši so stavili v državni zbornici dne 29. septembra t. l. v tem oziru predlog, naj se zadeva natančno preišče ter naj se gmotna škoda prizadetih popravi. Zanimivo in značilno je v tem predlogu sledeče: „Denuncijantka Frančiška Hrušovar trdi, da je podala krive izjave samo, ker sta orožnika surovo z njo ravnala in jo tako čisto zmešala, da ni več znala, kaj govori. Položila sta pred njo vrv in ji zagrozila, da jo takoj obesita, če vsega ne pove, kakor misli, da je prav. Orožnika sta ji dala denar, sladkor, kavo, vlačila jo seboj in ji dala piti vina, in ko od početka ni znala ničesar izpovedati, sta jo tepla. Nato je povedala vse, kakor sta orožnika hotela. Prigovarjala sta celo Mariji Jagovc h krivim izjavam. Dal ji je orožnik bankovec za 20 kron, a ji ga zopet vzel; potem ji je dal zlat, a ga tudi vzel nazaj. Nato sta jo peljala v Šviglovo gostilno na Vidmu, dala ji vina piti in jo pijano izpraševala. Eden orožnikov jo je celo ranil z bajonetom in jo tako na surov način prisilila, da je govorila, kakor sta hotela orožnika.“ — Lepa slika to! Je li resnična, dokaže preiskava.

š **Radeckijev veteran umrl.** V četrtek, dne 5. t. m. ob pol 4 popoldne je umrl v Mariboru veteran Jožef Ussar v 86. letu svoje starosti. Rajni je bil rojen na novega leta dan l. 1820. v Rogatcu. V bitki pri Solferinu l. 1859. mu je odtrgal kos granate desno roko pod komolcem. Mož je večkrat pripovedoval, da v prvem trenutku nič ni čutil, da mu je roko odtrgalo. Misli je, da mu je puška padla na tla, hotel jo je pobrati, ko se pa pripogne zapazi, da mu manjka kos roke in da puške ni nikjer. Zdrabilo mu jo je na drobne kosce. Nekateri kosci so mu odleteli v nogo in ga ranili. Takrat je dobil veliko srebrno medajlo za hrabrost. Kot izučen slikar je potem z levo roko slikal. Vzgojil je 6 otrok, zena, s katero je živel 48 let v srečnem zakonu, in 6 otrok mu je umrlo. Dokler se mu dopuščale moči, šel je vsak dan na pokopališče h grobu svoje žene, s katero bi bil že rad kmalu združen, kakor se je večkrat izrazil. Sedaj se mu bo uslišala ta želja. Pogreb je bil v soboto popoldne ob 4. uri. Vriemu možu sveti večna tuč!

š **Smartno pri Slovenjem gradcu.** Krajni šolski svet v Sucastnem pri Slovenjem gradcu priredi dne 15. oktobra v „Narodnem domu“ v Slovenjem gradcu v prid ubogih šolskih otrok tombolo. Začetek je ob 3. popoldne. Darila se sprejemajo v „Narodnem domu“.

š **Bralno in pevsko društvo „Maribor“** je preložilo svojo trgatveno veselico na 15. t. mes. Veselica se vrši pri vsakem vremenu in sicer v vseh gostilniških prostorih. Zvečer bo ples. — K obilni udeležbi vabi odbor.

š **Priznanje.** Nadučitelju v Smartnem pri Slovenjem gradcu g. Simonu Salomonu je podelil deželni šolski svet v priznanje za njegovo zaslužno delovanje za čebelareje 20 K.

š **Nedolžne žrtve.** Iz Vidma ob Savi se nam piše: Ubogi nedolžni videmski tolovaji, ki so presedeli ves poletni čas v preiskovalnem zaporu, trpijo že sedaj pomanjkanje, ker jim je radi štirimesečnega preiskovalnega zapora zemlja ostala za letos neobdelana. Manjka jim kruha, manjka denarja za zimsko obleko, obresti in davek. Eden posestnikov je prisiljen odprodati najlepši kos domačije, da se izkopa iz sile. — Prileten mož, oče šesterih nepreskrbljenih otrok si beli glavo, kako bi svoje male čez zimo preredit, ker ni mogel po leti obdelati svoj boren kos zemlje. Človekoljubna srca se presijo, naj se usmilijo teh revčkov s kakšnim milim darom.

š **Disciplinarna preiskava** proti okrajnemu glavarju g. Čapeku je dokazala, da so bila vsa nemška natolcevanja proti njemu iz trte izvita.

š **Vinska letina v haloških goricah** obeta izvrstno blago. Mošt prodajajo po liter po 34 do 44 h.

š **Umrla** je v Gornji Bistrici pri Slov. Bistrici dne 5. t. m. blaga žena Katarina Verhovšek v 62 letu svoje starosti.

Dnevne novice.

Kaj bo? To je zdaj mučno vprašanje, s katerim si liberalci tarejo glave. Ali bode „klerikalci“ še obstruirali ali ne? Sobotni „Narod“ se najprej laže, da so katoliško-narodni poslanci needini, potem pa falzificira znano dr. Susteršičevo izjavo, katero smo že pretekli petek priobčili po „Information“. „Narod“ zavija kot bi bil dr. Susteršič izjavil, da sta dve stranki v katoliško-narodni stranki. „Narod“ seveda piše, da bo škof teroriziral vse in odločil. Nobeden ne ve, kaj bo, zdihuje dr. Tavčar, samo škof vse ve! Nam se dr. Tavčar smili, in svetujemo mu, naj šteje gumbe na svoji suknji, pa bo izvedel, kaj bo. Iz vsega žalostnega javkanja se čuti le to, kako silno tepene se čutijo liberalci vsled odhoda svojih glavnih dveh protektorjev. Kadar so pri koncu s svojo modrostjo, pa začno škofa vlačiti v debato, dasi ravno škof glede obstrukcije ne odločuje prav nič. Če je dr. Tavčar radoveden, naj gre na kak javni politični shod volivce vprašat, kaj bo, pa mu bodo povedali! A tega se seveda boji. Zato naj pa rajši doma gumbe šteje. Nekaj bo že izvedel!

Knez in nadškof Andrej Jordan je zapustil v oporoki vse svoje imetje deškemu semenišču v Gorici.

Kapitelški vikar za goriške nadškofijo je bil 6. t. m. izvoljen prečastiti gospod kanonik Ivan Wolf.

Prezentiran je za župnika v Račeh pri Zidanem mostu č. g. Frančišek Hiersche, župnik v Boštanju.

Zadušnica slovesna po knezoškofu in metropolitu prevz. gosp. Andreju Jordanu se mora obhajati po ukazu v „Ljubljanskem škofijskem listu“ tekom tega tedna v vsaki kuratni in samostanski cerkvi ljubljanske škofje.

Poročil se je včeraj ob 3. uri popoldne v Opatiji češki drž. poslanec g. dr. Karol Baxa z gedčn. Amelijo Jurkovičevno, hčerko bivšega opatijskega župana. Naše iskrene častitke! — G. Leopold Visjan, c. kr. poštni oficijal v Trstu se je poročil z gdč. Marijo Poljšakovo.

Naš rojak Valentin Perné, vitez Franc Jožefovega reda in umirovljen tajnik na c. kr. visoki šoli za obdelovanje zemlje na Dunaju, je umrl ravno tam dne 9. septembra 1905. Pokojnik se je rodil dne 10. februarja 1825 na Povlju, v župniji trsteniški in je bil stric dr. Fr. Perneta, gimnazijskega profesorja v Kranju. N. v m. p.!

Sedaj pa dobijo Lahi vseučilišče v Trst. V poslanski zbornici govori jako dosti češki poslanec plemenitaš Sternberg. Govori, ali le v zabavo zbornice, ker pri možu ni vse v redu. Ta Sternberg se je zavzel v četrtek v zbornici za laško vseučilišče v Trstu. Laški listi to pridno beležijo! No, sedaj so na dobrem, ko se je potegnil Sternberg za nje, pa že dobijo gotovo svojo univerzo v Trst!

Poslanec Pfeifer je vložil interpelacijo na poljedelskega ministra, da bi se posestnikom iz Mittenwalda, obč. Planina, okr. Crnomelj, dovolila paša po tistih pašnikih ki se v novem in starem katastru po pomoti upisani kot „gozd“ in da ne bi bili posestniki prisiljeni pogozdevati te pašniške parcele, da bi se torej v tem smislu izpremenil dotični odlok. Dalje je poslanec Pfeifer vložil nujni predlog za državno podporo po toči poškodovanim belokrajnskimi občinam.

Prestavljena sta sed. adjunkta Anton Kuder iz Mokronoga v Crnomelj in Martin Zwitter iz Crnomlja v Mokronog. — Finančni svetnik g. dr. Abdon Šusteršič je bil na lastno prošnjo prestavljen iz Gorice v Trident.

— **Nemška šola za štiri otroke.** V Hořanu na Češkem obstoji nemška šola, v katero so se 1. toš vpisali kar 4 učenci, od katerih so pa 3 češke narodnosti. To nepotrebne nemško šolo pa mora vzdrževati revno češko prebivalstvo Hořan in Zbrašin. Tako se godi „zatiranim“ Nemcem.

— **Mesečne vstopnice na peron.** Na postajah, kjer je zabranjen vstop na peron, se bodo vpeljele mesečne vstopnice na peron. Veljale bodo mesec dni in stale 4 K.

— **„Vinogradniško - krčmarško zadrugo“** nameravajo ustanoviti v Zagrebu za celo Hrvaško. Zadruga bi bila z neomejenim varstvom. Člani zadruge bi bili vinogradniki in krčmarji. Zadruga bi kupovala vina le po Hrvaškem, a prodajala bi jih po celi Avstriji in bi bila v zvezi s kakim zagrebškim denarnim zavodom, n. pr. poljedeljsko banko. Bla bi to posnemanja vredna misel za slovenske vinogradnike in krčmarje. Dajmo čast svojemu vinu nazaj in vrzimo na cesto laški petijot.

— **Norost 60-letnega vdovca.** 60-letnemu Marku Schwarz, ki je pisar na južni železnici v Trstu, je pred dvema mesecema umrla soproga. Ta izguba je bila Schwarz tako bridko zadela, da je hotel takoj isti dan slediti svoji ženi na oni svet in se je v to svrhu skušal obesiti, kar so mu pa drugi ljudje preprečili. Da prej preboli to britko izgubo, si je g. Schwarz malo pozneje poskrbel „tolaznico“ v osebi 32letne Ane Hürt. Kmalu se je pojavilo nezadovoljstvo od ene in od druge strani. Nezadovoljstvo je bilo vedno več in se je polagoma začelo izražati v vsak dan hujih preprih. Te dni je pa to nezadovoljstvo izbruhnilo z vso silo. V tem izbruhu je Schwarz popadel nož in ga zabodel svoji Ančki pod desno pazduho. Ančka je zarjavela in se zvrnila kakor klada na tla. Marko je pa mislil, da je Ančko zaklal in — v strahu, kaj bo z njim — je obrnil nož proti sebi in se z njim večkrat dregnil v prsi nad srcem. Pozvan je bil zdravnik, ki je oba obvezal in ju dal odvesti v mestno bolnišnico. Ona je bila vsprejeta v IV. kirurški oddelki, njega so pa zaprli v — opazovalnico za umobolne.

— **Iz Železnikov.** (Lepa prošnja.) V dan 29. decembra 1900 je umrla po dolgi in silno mučni pljučni bolezni prva tukajšnja učiteljica gospica Ana Rekar v lepi dobi svojega življenja, stara šele 23 let. Zaradi svoje spretnosti, neumorne marljivosti in truda pri učenju, in v obče zaradi njene vzorne obnaše je bila priljubljena na moč ne le pri mladini, ampak tudi pri stariših, in sploh pri vseh, ki so je poznali. Da bi ostal njen spomin po mogočnosti dolgo trajen med nami, nabirajo se že od nekega časa prispevki, da bi se postavil blagi pokojnici primeren grobni spominek. Ker je uživala nepozabna rajnica pri svojih bivših gospicah kolegijah velik ugled in mnoge simpatij, ter je imela tudi veliko drugih prijateljev, se najljubneje prosi, ako bi vstrpela katera izmed njih k napravi nameravanega grobnega spominka prispevati kak milodar, da bi ga blagovolila poslati gospej Luciji Benedičič, soprogji trgovca Janeza Benedičiča v Spodnjih Železnikih. Gospod Bog naj bode plačevalec za vsaki dar!

— **V Dornbergu na Vipavskem** je letos izredno dobra vinska letina. Skrb in trud ondotnih vinčarjev se je obilno poplačal z izvrstno, rujno kapljico. Vinski kupci, pridite, pokusite naš pridelek, koji vam bode gotovo tako ugajal, da ga kupujete do zadnje kaplje. S tem gotovo vstrežete vašim odjemalcem in pivcem spleh. Zmerna cena, 13 do 15 gld. hektoliter, ni

pretirana, ker kapljica je res dobra. „Pridi Gorenje z mrzle planine!“

— **Nova odredba poštne uprave.** Avstrijska poštna uprava je uvedla novo vredbo, ki ima namen, da se ne zakasnuje dostavljanje pisem in poštnih pošiljatev. Od meseca oktobra naprej bodo namreč železniške pošte nadzorovali upravni uradniki.

— **Tovarna pogorela.** Tovarna trdega papirja v Greblaju na Koroškem je pogorela. Skoda znaša 180 000 K.

— **Hiše za delavce.** Na Dunaju so pripravili hišo za stanovanje neporočenih delavcev. V njej bo lahko stanovalo 544 delavcev proti plači 60 v. na dan.

— **Iz Žuženberka.** Govorilo in pisalo se je, da je bila občinska seja v Žuženberku dne 11. avg. t. l., v kateri so bili izvoljeni trije častni občani, nesklepčna. Vsled tega je zahtevala tretjina obč. odborov po § 41 obč. reda drugo sejo, katera se je vršila dne 19. seps. V tej seji so bili voljeni častnimi občani vsled zaslug v korist občini g. okr. glavar baron Recha, preč. g. dekan M. Tavčar ter naš župan g. Ivan Vehovec. Ker pa slednja dva gospoda nikakor nista hotela sprejeti njima podeljene časti, jima je obč. odbor za njihovo delovanje in občinski blagor enoglasno izrazil priznanje in zaupanje. „Narodovemu“ dopisniku glede prihodnjih občinskih volitev odgovorjamo kratko: „Na svidenje pri Filipih.“

— **Umrila je v Stražišču** pri Kranju gospa Elizabeta Mataj, rojena Jugovic. Bila je gospa, plemenitega značaja, dobrotnica revežem, čislana in spoštovana povsod, koder se jo poznali. O tem je pričal veličastni pogreb v ponedeljek popoldan, kterege se je udeležila velika množica od doma in drugod.

— **Nesreča na lovu.** Poročali smo, da je Janez Povše, po nesreči ustrelil na lovu osemdesetletnega starčka, posestnika v Mokronogu. Pomota je v tem, da je nesrečnež iz Bojnika v Skočjanski fari ter ni ga zamenjati z Janezom Povšem, usnarjem in posestnikom v Mokronogu.

— **Smrt na kosa.** Umrila je v Trstu soproga g. Vincencija Hmelaka gospa Frančiška Hmelak. — Pri Sv. Pavlu je umrl posestnik g. Anton Rojec.

— **Mraz na Nižje Avstrijskem.** Z Dunaja poročajo, da na raznih krajih blizu gorā sneži. V Dunajskem Novem mestu je bilo včeraj zjutraj 3 stopinje pod ničlo in je zapadel sneg.

— **Volitev v goriško trgovsko in obrtno zbornico.** Dopolnilne volitve v to zbornico se bodo vršile od 15. do 30. dec. t. l. Volilni komisiji predseduje dvorni svetnik grof Attems.

Ljubljanske novice.

Kaj bo z mlekom?

Položaj na trgu. Kljub semanju dnevu ni bilo danes mnogo kmetov na trgu. Danes so mlekarice od Save večinoma pripeljale mleko, precej mlekaric pa še vedno ni. Kakor se čuje res pripravljajo okoličanski kmetje skupno združeno organizacijo. Razburjenje na trgu se je danes malo pleglo. Semtertje pa je bilo vendar še precej krčanja. Enega moškega so ženske napadle. Menda stoji Ljubljanka na stališču, da moški na trgu sploh nimajo nič opraviti. Rznbijanja steklenic danes ni bilo, pa tudi tisti značilni glasovi nekaterih žensk: „Me imamo od purgermajstra drlaubnost, da vse pobijemo“, so utihnili. Kakor se govori, je deželna vlada povedala na magistratu, da se na ta način ne sme bojevati boj za pecenjenje živil in da pošlje na trg orožnike, če ne bo reda vzdrževala policija. Mesarjev se je v soboto polastil opravičen strah, ker so tiste ženske, ki so bile na trgu najbolj razburjene, izdale parelo, da pojdejo ta teden nad mesarje in jim vse prevrnejo, če ne znižajo mesnih cen. Nič ni pomagalo, da so nekateri mesarji zatrjevali, da na „to plat“ ni razumeti županovega govora. Znan ljubljanski šaljevec je priporočal, naj stanovalci ob sv. Petra mostu pripravijo hitro kaveljne, da bodo levili rlečeta, ki bodo priplavalu po Ljubljani. V soboto popoldne po železnici ni došlo pričakovano „mestno mleko“. Občinstvo, kateremu so rekli, naj pride ob določenem času je bilo zelo razburjeno, ker ni dobilo mleka ter je zabavljalo, da župan mora dobiti mleka, ako ga je obljubil. Oglasil se je policaj Pintar ter dejal: „Saj mleka imamo! Samo na železnici so pozabili pripeti tisti voz, v katerem je bilo mleko.“ „Ta nas pa zna potegniti“, so dejali nekateri, in odšli brez mleka. Včeraj in danes zjutraj je že zopet prišlo nekaj mleka. Vsega skupaj je doslej mesto prodalo 640 kg mleka. Vsak večer in vsako jutro ga dobi po 140 kg iz Mošenj.

Javen shod zaradi podražanja mleka se je vršil včeraj popoldne v dvorani „Mestnega doma“. Udeležba je bila precej obila, največ iz delavskih in obrtniških krogov. Ob pol treh otvoril je shod črevljar Tuma, ki je pojasnil namen tega zborovanja. Nato je predlagal, da se

voli predsednikom g. Hibšer, za zapisničarja pa g. Ruprecht. Zatem da gospod Hibšer besedo najprej g. Mačku, gostilničarju na Francovem nabrežju. Gospod Maček prične govoriti najprej o stotakih in tisočakah kron, ki jih ljubljanske prebivalstvo vsak dan in vsako leto izmeče kmetom iz ljubljanske okolice za mleko. Že do zdaj je bilo mleko predrago, češ, da so dobivali Ljubljanci za pošten denar nepošteno blago. Pa smo bili take neumni, da se nismo uprli. Zdaj naj pa plačujemo tako visoke cene, zato da bi se nekateri mastili od našega denarja. Na te našteva člane, ki so tvorili nekaj kartel, dasiravno je zdaj vsak kartel prepovedan. Prijemlje pri tem ravnatelja Pirca, graščaka Lazarinija, barona Codellija, rekoč, da je baron nič, o katerem trdi dalje, da ni od drugega posestnik, kot od svojega avtomobila, ki straši po Ljubljani otroke, slednjič se spravi še na hotelirja Karola Počivaunika, župana Vilfana na Ježici in na mlekarja Seliškarja. Vsi ti so kmeta komandirali, da mora Ljubljancem mleko podražiti, sami bodo pa profit vlekli. Ne, temu se moramo vsi zoperstaviti. (Glasno pritrdjevanje med navzočimi ženskami.) Za g. Mačkom nastopi z besedo zopet gospod Tuma, ki v bistvu pove isto, kakor na zadnjem shodu pri Perlesu. Dejal je, da se prav nič ne zmeni, če ga bo „Slovenec“ v ponedeljek „trgal“, ker si iz tega ravno toliko „stiri“, „kakor če bi ga njegova žena bežala“ (glasen aplavz in krahot v dvorani). Zato rečem, pravi g. Tuma, da moramo vsi, kar nas je tukaj danes zbranih, enoglasno protestirati proti temu podražanju, ki so ga „klerikalci“ (!!) puzročili in kmeta našuntali. Zato prosim, da sprejmete in glasujete za sledečo resolucijo: „Javen shod zbran danes 8. oktobra v „Mestnem domu“, protestira odločno proti podražanju mleka, se vjema popolnoma s sklepom obč. sveta, da preskrbi magistrat več prodajalen v mestu, kjer se bo prodajalo mleko in prosi da nastopi mestni zastop proti vsakemu nadaljnjemu podražanju živil v Ljubljani“. Ta resolucija je bila seveda z večine glasov sprejeta. Na to je g. Tuma še pripomnil, da gre vsa čast in hvala g. županu Iv. Hribarju (Živijo župan Hribar!) za energične korake, ki jih je storil v prid revnega prebivalstva, mleko bo pa kmalu tukaj, če ne prej, pa čez dva dni!“ Na to pa je nastopil g. Karlič. Le-ta je rekel: „Čprav sem somišljenik katoliške stranke, obsojam kot delavec to podražanje mleka in se pridružujem prebrani resoluciji, ker sta draginja in podražanje mleka občutno zadelo vse delavske kroge.“ — Za besedo se slednjič oglasi g. Kocmur. Pokara najpred zbrano občinstvo, da se pri tako resni razpravi in zadevi, kakor je za življenje ravno draginja in podražanje, — smeja in vede neprimerno, mesto da bi se jokalo, govori o draginji sploh, poudarja da bi se moralo nastopiti ravno tako odločno proti draginji mesa in drugih živil, zgrabi potem „klerikalne stranke“, da ščuje kmeta proti delavcu, čeravno pravi, da se poteguje za interese obeh; zatem prijemlje drž. in dež. poslance, da ti ne store nič ne v deželnem kakor tudi v drž. zboru nič za delavca, za kmeta pa so zdaj zato klerikalci začeli prilizovati se s podražanjem mleka da bi se mu dr. Sušteršič in drugi prikupili, kajti „bližajo se deželnozbornice in državnozbornice volitve, in zaradi teh je treba „prikupiti se kmalu“, da pridejo spet do mandata! O „klerikalni stranki“ pravi govornik, da ni drugega kot „hinavska kača, ki se spred prilizuje, zadaj pa grize (?), drugače pa se zvija, če ji stopiš na rep!“ Če boste Ljubljancje odslej odločno nastopali proti kmetu na trgu, bo kmalu konec tem razmeram.“ — Na to je g. Hibšer prečital še enkrat navedeno resolucijo, zahvalil udeležitelje shoda za mnogobrojen obisk in jim zaklical: „Zdej pa kadar boma spet shod sklical za mesu ali pa jajca, pa spet skup pridite, da se boma zoperstavili tem kmetom, k nam ne puste belga kofeta pit.“ Z živjo-klici na govornike in župana Hribarja se je shod končal.

Iz občin s tva se nam piše: Kakor se vidi, nekateri z vso silo hočejo dati stvari politično ozadje, katerega nima. Ljudi se hujša, a občinski svetniki, ki ki bi morali sedaj stopiti med občinstvo in pojasniti kaj vede oni, kako odpomoči prebivalstvu, molče in ne stopijo med svoje volivce. Tu se vidi, kako malo resna je vsa stvar gotovi gospodi, ki bi rada druge radi mleka hujkala, meso pa še bolj dražila.

Na Ježici. Piše se nam: Na Posavju je bilo včeraj vse polno gostov po gostilnah, da niso mogli vsi dobiti prostora. „Narod“ je pred dnevi pisal, naj ne gre nihče tja. — Menda je spoznal, da se gostiln, ki imajo dobro vino in okusno kuhinjo ter dobro postrežbo ne dá bojkotirati s papirjem in da v tej točki izgine moč časnikaarjev nad občinstvom. Dobro vino ne nadomesti „Narodov“ švefel.“

Mlekarstvo zadrugo so danes enoglasno ustanovili okoličanski kmetje. Za predsednika je izvoljen ravnatelj gospod Pirc, za podpredsednika g. Rožman in za tajnika in tehniškega vodje mlekarne

g. Legvart, za odbornike gg. baron Codelli, Lenče, Sajovic in iz vsake vasi en kmet. Zadruga prične svoje delovanje jutri in bo jutri pričela s prodajanjem mleka v Ljubljani. Svoje prostore bo imela v bivši Seliškarjevi mlekarji v Perlesovi hiši. Mleko se bo združnikom plačevalo po 18 v., prodajalo pa po 20 v. V vsaki vasi bo nabirališče, odkoder se bo v Ljubljano mleko skupno dovažalo. Udeležba na ustanovnem shodu je bila jako obilna ter so bili na shodu zastopani kmetje iz vse ljubljanske okolice.

Ij Jutri ob pol 8 uri zvečer k javnem predavanju „Slovenske kršč. soc. zveze“ v Frančiškanske ulice Predava dr. Krek.

Ij Javni obrtni shod dne 15. oktobra se bode vršil v veliki dvorani „Mestnega doma“. Ker so na dnevnem redu jako važne točke, zlasti nastop proti tržaški delavski zavarovalnici, proti nezgodam pri kateri so prizadeti obrtniki in drugi razni podjetniki, je pričakovati mnogo udeležbe. Odbor nam piše: Na tem shodu je treba odločno nastopiti proti omenjeni zavarovalnici in delati na to, da se kranjska dežela loči od tržaške zavarovalnice in da se za kranjsko ustanovi samostojna zavarovalnica. Želeti bi bilo, da se tega shoda udeležijo vsi gg. državni poslanci brez razlike strank, ker od istih je odvisno, da se bode doseglo to, kar želijo vsi obrtniki in podjetniki na Kranjskem. Deželni zvezi kranjskih obrtnih zadrug gre pa vsa hvala, da je to važna točka spravila na dnevni red in želeti ji je le najboljše uspeha. Vsled tega apelujemo na vse prizadete kroge, da se imenovanega shoda v čim večjem številu udeležijo. Shod se bo vršil po naslednjem sporedu: 1. Nova obrtna novela, poroča drž. poslanec g. dr. Ign. Žitnik. 2. Tržaška delavska zavarovalnica proti nezgodam, poroča g. Ivan Kregar. 3. Delo v prisilni delavnici, poroča g. Engelbert Franchetti. 4. Deželna obrtna komisija za kranjsko, poroča g. Engelbert Franchetti. 5. Raznosterosti.

Ij Na oklicih so: gosp. Franc Sladič, drvar z Marijo Vidmar; g. Karol Messner, pivovar z gđc. Marijo Vide, gosp. Jurij Drobina, pekovski mojster z gđc. Antonije Tominec; g. Milan vitez Bleiweis Trsteniški, nadporočnik pri 8. topn. brigadnem poveljništvu v Pragi z gđc. Heleno Poschlap.

Ij Stavka pri Mathianu. Včerajšnji soc. dem shod v Puntigamski pivnici, ki se je vršil radi stavke pri Mathianu, je otvoril sodr. Lenart. Prvi je govoril sodr. Kristan, ki je razpravljal o vzrokih stavke. Pravili so mu, da se plače že od 70. leta v Ljubljani niso izboljšale, delavni čas ne skrajšal. On pa je izvedel, da so se plače celo poslabšale. Pri Mathianu je le en delavec, ki zasluži 13 gld. na teden, vsi drugi pa po 6–8 gld. In ravno oni, ki so mu drugi tovariši pripomogli do višje plače, lomi stavko. Pri takih plačah pa je nemogoče izhajati ob današnjih draginskih razmerah v Ljubljani. Spekulantje, ki govorijo v imenu kmečkega ljudstva, pravijo, da se mleko že 50 let ni podražilo. A v Ljubljani je vse tako drago, da je celo na Dunaju vse cenejše. Tapetniki morajo biti pa tudi lepše oblečeni kot drugi delavci. Delavci pri Mathianu morajo kupovati pa tudi sami orodje, kar jih pride veljati na leto do 12 K. Poleg tega pa želi g. Mathian, da bi se delavci naročevali na strokovne žurnale, akoravno bi bilo v njegovem lastnem interesu, in bi moral torej on sam naročevati za delavce take liste, da se izobražijo. Delavci so poslali Mathianu svoje zahteve: Dela naj se 9 ur na dan, pri delu čez uro naj veljata 2 uri za 3. Če je delavec 1 leto izučen, naj dobi najmanj 20 K začetne plače, za druge naj se pa plača zviša za 30%. Potem pa vsaj 6 mesecev ne sme biti nihče odpuščen radi te stavke. Na to je prišel g. Mathian v delavnico in začel pripovedovati, koliko ima stroškov, tega ni povedal, koliko dobička ima. Nazadnje pa je zagrozil: „Kdor stopi v štrajk, ta ne prestopi več praga moje delavnice“. Pri pogajanjih med g. Mathianom in delavci, ki se se vršila, je delavce zastopal oni, ki ga je hotel Mathian. To je bila velika koncesija od delavcev. Nato je poslal Mathian delavcem odgovor na njihove zahteve: 10 odstotno izboljšanje plač, vsi prazniki se plačajo kakor delavni dnevi, in pri delu čez uro veljata dve uri za tri. Več — je dejal Mathian — ne da pod nobenim pogojem. Nato so delavci stopili v štrajk in Mathian jim je poslal delavske knjižice rekomandirano nazaj. Delavci so solidarni razen enega vsi. Mathian je danes že več izgubil vsled stavke, kakor če bi bil ugodil delavcem. Ako se ne uda, se bo to naznanilo vsem tapetniškim delavcem, ki se bodo ogibali njegove delavnice, ki bo morala ostati zaprta. Lahko bi ugodil delavcem, ker dela velike dobičke. Če g. Mathian na to računa, da se bodo delavci udali vsled lakote, se moti, ker so delavci pri njem vsled slabih plač že tako trenirani

na lakote, da bi jim bilo res težko umreti od lakote. (Smeje.) Sodrug Tokan pravi, da nikjer niso tako surovi za delavci ko pri Mathianu. Kakor imajo mlekarice in kmetje za svoje blage pravice določati cene, tako imajo tudi delavci za svoje delo. Sodrug Auer iz Zagreba je vzpodbujal delavce, naj vstrajajo v štrajku. Lahko bodo vstrajali, saj jih je samo osem. K sklepu je govoril še Kristan. Povsod imajo delavci po 4 K na dan, le v Ljubljani se dobi le po 8 gld. na teden in vendar je Ljubljana tako drago mesto. Napada kmete, češ, da draže živila. Vsa politika naše države je agrarna. Delavske zahteve so med seboj v najtesnejši zvezi. Kdor je nasprotnik ene zahteve, je nasprotnik druge. Pa pride „Slov. Narod“ in bobna okrog zaradi mleka in vsi delavci stojijo za njim; kadar piše o kakem „farškem“ škandalu, vsi pravijo: To jih je dal, in delajo reklamo za ta list. Kadar pa piše ta list zoper splošno volivno pravico, pa ne vidi noben vrag, da je to največja infamija. Kdor je naš sovražnik, je naš sovražnik. In proti sovražniku je treba vojske do zadnjih konsekvenc!

Ij Trgovsko bolniško in podporno društvo je imelo včeraj svoj izredni občni zbor, kateremu je predsedoval g. Knez. Izvršila se je izprememba nekatereh pravil. Odslej bo društvo dajalo svojim bolnim udom pristoječo bolniško oskrbo šest mesecev, v ozira vrednih slučajih sme odbor podporo še podaljšati.

Ij Čez leto dni. Dne 4. novembra lanskega leta je imel neki kmet pri Dolenjski mitnici z mitniškim osebjem in policijo javno nasilstvo. Kmet je imel takrat seboj živino in se je takrat zadelovljilo samo z njegovim imenom. Rekel je da se piše Franc Kramar in da je doma iz Studenca. Ko ga je pa pozneje iskal sodni sluga in orožniški ga niso mogli nikjer dobiti. Ko je pa danes popoldne isti kmet prignal na semenj voli, ga je policijski stražnik spoznal in ga ustavil. Kmet je priznal, da je napovedal lanske leto napačno ime. Sedaj se je dognalo s pričami da je Janez Kocjan, posestnik v Stoj pri Studencu. Mož se bode moral sedaj zagovarjati zaradi dveh deliktov.

Ij Odbor pevskega zbora „Glasbene Matice“ voljen na občnem zboru dne 4. oktobra konstituiral se je v seji dne 7. oktobra takole: Načelnik gosp. prof. Anton Štritof, načel. nam. g. Anton Razinger, pevevodja gospod konc. vodja Matej Hubad, pev. nam. g. dr. Pavel Kozina, tajnik g. Dragotin Šebenik, taj. nam. g. Vekoslav Ravnikar, blagajnik g. Pavel Lozar, blagaj. nam. g. Fran Knific, arhivar gosp. Vinko Stegnar, arh. nam. g. Ivan Završan, odbornik g. Avgust Stamcar. — Ženski zbor: Načelnica gospa Julija dr. Ferjančičeva, nač. nam. gospa Katincka dr. Furlanova, tajnica gos. spica Mici Krejči, taj. nam. gospica Olga Kunay, blagajnica gosp. Marta Reich, blag. nam. gospica Anika Maier, odbornice gospice: Jela Poljanec, Ernestina Rekar, Albina Sark in Elza Svetek. V veselični odsek so bili voljeni gg.: Lavoslav Pahor, Vekoslav Ravnikar, Avgust Sedlar, Vinko Stegnar, Dragotin Šebenik, Avgust Stamcar, Alojzij Sulgaj in Ivan Završan, ter gospice: Jelisaava Krsnik, Jožica Maier, Milica Praprotnik in Marte Reich. Preglednikom računov sta bila na občnem zboru izvoljena gg. Josip Juh in Lavoslav Pahor. Iz tajnikovega poročila o delovanju pevskega zbora „Glasbene Matice“ posnamemo, da je pevski zbor štel v 14. društveni seziji 64 članov moškega in 95 članic ženskega zbora, skupaj 159 članov. Pevski zbor nastopil je pri 4 koncertih in sicer mešan zbor trikrat, moški zbor jedenkrat. Zabavna večera sta bila 2. Posamezni pevci pevskega zbora „Glasbene Matice“ so sodelovali 6krat. Izleta sta bila dva in sicer se je izleta v Trst udeležilo 142 članov, izleta na Gorenjsko 82 članov. Odhodnice so se priredile iz ljubljane odhajajočim članom, podoknice so se zapele trikrat, žalostinke petkrat. Kompozicij se je izvajalo 33 in sicer moških zborov 21 med temi s spremljevanjem orkestra 1; mešanih zborov 11 med temi s spremljevanjem orkestra 4. Solistično so izmed članov pevskega zbora „Gl. Matice“ nastopili gospica Mira Devova, g. dr. Pavel Kozina in g. Ivan Završan. Odbojevih sej je bilo 19, pevski sestanki so bili 4 in 1 izvanredni občni zbor. Pevskih vaj moškega zbora je bilo 86, ženskega zbora 56, skupaj 142 vaj! Odbor še enkrat naproša gospode pevce, gospe in gospice pevke, da zopet oziroma na novo pristopijo k našemu zboru. Redne izkušnje so: Za ženski zbor ob sredah in sobotah od pol 6. do pol 7. zvečer, za moški zbor ob ponedeljkih in sredah od 8. do 9. ure zvečer.

Ij Preveč denarja je pretekli teden plačala neka ženska za zelenjavo. Ker je prodajalka neznana, naj se oglasi v

Krakovskih ulicah šte. 37, da dobi svoj denar nazaj.

Ij Poizkušen vlom. V noči 6. na 7. t. m. je nekdo pri verandi Weinliehove vile na Bleiweisovi cesti odstranil z nezem šipo v oknu in jo pristonil k zidu. Drugi dan so našli na oknu než, pogrešili pa niso ničesar. Tati je bil najbrže prepoden.

Ij V Brazilijo se je včeraj odpeljalo z južnega koledvora 6 Slovencev. — Iz Amerike je prišlo 30 Makedoncev, 30 Hrvatov in 10 Slovencev.

Ij V Trstu je nenadoma umrl dne 12. septembra nek 45—50 let star možki, katerega identitete še niso dognali. Truplo so fotografirali in je njegova slika izpostavljena tudi na tukajšnjih policijskih oglaših.

Ij Slovensko gledališče. V torek, dne 10. t. m. se uprizori prvič na slovenskem odru francoska burka „Dobri sodnik“ Spisal jo je Aleksander Bissou. Bissou je po dovršenih studijah postal ministrski koncipist, pa je kmalu zapustil vladno službo ter se posvetil pisateljevanju. Spisal je že mnogo veseliger, med drugimi tudi „Kontroler spalnih vozov“ in „Klofuta za 10.000 frankov“. Ti veseligr sta se že predstavljal na slovenskem odru. Burka „Dobri sodnik“ nam predstavlja francosko sodstvo iz njega senčne strani. Labkoživi, malo bistroumni preiskovalni sodnik Lepanlois ima navado da da vsakega ovajenca zapreti — če tudi nima posebnih vzrokov, ter drži ovajence v zaporu cele mesece, ne da bi dosegel kake uspehe. Zaplete se v ljubavno razmerje z lepo igralko Luce de Perpignan, ter mra h koncu blamiran na svojo službo resignirati. Burka se završi v popolne zadovoljnost žrtve „dobrega sodnika“. Preiskovalnega „dobrega sodnika“ predstavlja na novo angažovani občinstvu iz prejšnjih let dobro poznani režiser g. Fran Lier. Vse druge vloge so v rokah skoro vsega ostalega angažovanega dramskega osobja. Igra je polna komičnih spletk.

Ij Izkaz društvene posredovalnice slovenskega trg. društva „Merkur“. V službo se sprejme: 1 knjigovodja, 1 korespondent, 1 kontoarist in 1 praktikant, 2 pomočnika mešane stroke, 1 pomočnik specerijske stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 1 pomočnik modne stroke, 4 učence. — Službe iščejo: 8 pomočnikov mešane stroke, 4 pomočniki specerijske stroke, 2 pomočnika specerijske in železninarske stroke, 1 pomočnik manufakturne stroke, 1 prodajalka, 2 blagajničarki, 6 kontoristinj, 1 učenec.

Ij Specerijski trgovci ljubljanski sklenili so v preteklem letu, da v bodoče kupcem in odjemalcem ne bodo več dajali novoletnih daril. Za to volili so znatno vsoto 1180 kron „Kranjski podružnici avstrijskega pomožnega društva za bolne na pljučih“. Odbor podružnice sklenil je v svoji zadnji seji, obrniti se na trgovski gremij, oziroma na specerijske trgovce s prošnjo naj se blagovolijo tudi ob novem letu 1907. spominjati te dobrotelne ustanove. S tem bi podružnica, ki je podpore še zelo potrebna, zadobila krepko pripomoč, da bi v bližnjem času pričela s svojim delovanjem, ne le v prid jetičnikom, temveč vsemu prebivalstvu na korist.

Ij Slovensko pevsko društvo „Lipa“ priredi v soboto, dne 14. oktobra t. l. v gostilni g. Poljšaka, Martinova cesta 35. Iz prijaznosti sodeluje slavni tamburaški klub „Triglav“. Vstopnina 30 vinar. (15 kr. za osebo.) Začetek točno ob 8 uri zvečer. K mnogobrojnemu posetu vabi naluljudneje odbor.

Ij Sezóna ljubljanskih ciparjev se je pričela. Mestni log in ljubljansko Barje — ob Ižanski cesti in bregovih Ljubljane — bodo te dni zasedeni od teh tičarjev. Lov na cipe ni prepovedan in za revne tičarje nekaj nese. Slabo vreme kalilo je do zdaj v tičarskih soborih veselje tem lovčcem, sicer pa je že vse pripravljeno za lov, ki ima vedno tudi svojo zabavno stran za ne lovca.

Razne stvari. Najnovejše.

Nevaren ljubimec. Na Dunaju je ustrelil 20letni pekovski pomočnik Linhart na svojo zaročenko Heleno Woterek. Poškodoval jo je lahko, potem pa je še vase streljal. Tudi sam je le lahko poškodovan.

Edhem paša umrl. Kakor poročajo iz Carigrada je umrl tamkaj maršal Edhem paša, vrhovni poveljnik v grško-turški vojni l. 1897.

Nesreča na železnici. Iz Rostova ob Donu poročajo, da je ondi skočil s tira v Vladikavkaz namenjen osebni vlak. 27 oseb je bilo ubitih, 35 ranjenih.

Umrl je najmlajši sin nadvojvode Jožefa nadvojvoda Matija.

Srebrna poroka nemškega cesarja. Nemški cesar bo letos praznoval srebrno poroko. Darove je vse odklonil.

Richthofen, slavn profesor geografije na vseučilišču v Berlinu je umrl.

Telefon na Turškem zabranjen. Iz Carigrada pišejo: Turška vlada ne pusti rabiti telefona. Mnogi trgovci pa so si naročili telefone v svojo privatno porabo. Zato je sedaj izdala Turčija ukaz, da se vsi telefoni zaplenijo.

Smetanovo „Prodano neveste“ bodo jutri prvič peli v Milanu v laškem jeziku.

Po potresu v Catancaro. Dež, ki traja več dni je v po potresu poškodovanih delih mesta napravil silno škodo. V Ferdinandi porušila se je neka poškodovana hiša, ubite so tri osebe, dve se pa ranjene.

Krvave volitve. Iz Pariza poročajo: Pri občinskih volitvah v Guadelupe so bili krvavi izgredi. Ljudje so streljali iz revolverjev. Več oseb je mrtvih in ranjenih.

Ves občinski odbor odpotoval v Ameriko. Iz Lvova poročajo: V neki občini pri Groboku so se izselili vsi člani občinskega sveta v Ameriko. Cesarsko namestništvo je moralo poslati tja vladnega komisarja, da vodi občinske posle.

Društva.

Občni zbor „podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi“ vršil se bo v soboto, dne 14. oktobra t. l. ob 7 uri zvečer v restavraciji „Mercur“ v Pragi.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 9. okt. Cesar je danes sprejel novega kranjskega deželnega predsednika Schwarza v avdienci.

Dunaj, 9. oktobra. Včeraj je bil tu shod struje, ki propagira misel Velike Avstrije. Osnovan je odbor za celo monarhijo, ki stopi v degovor s Hrvati in ostalimi nemažarskimi narodi.

Celje, 9. oktobra. V tukajšnji preiskovalni zapor so orožniki pripeljali v Trbovljah aretiranega socialnedemokratskega voditelja Mlakarja, ki je tekom let poveril iz strankine blagajne večjo svoto denarja. Mlakar je grozil, da tri revizorje ustrelji.

Celje, 9. oktobra. Na straži se je v glavo ustrelil domobranec Bračič in obležal mrtev.

Olomuc, 9. oktobra. Tu so bili vsled nemških izzivanj včeraj na raznih krajih izgredi.

Budimpešta, 9. oktobra. Vseh pet politikov, ki so bili v znani avdienci pri cesarju, se je danes posvetovalo, kake predloge predložiti danes izvrševalnemu odboru koaliciije. Cuje se, da koaliciija, če bo zasedanje državnega zbora odgodeno, to sprejme na znanje, da pa bo v njenem imenu protestiral gref Julij Andrássy.

Budimpešta, 9. okt. Deputacija, ki je hotela Ojami nesti častno sabljo, ostane s sabljo doma in ne odpotuje na Japonsko.

Zagreb, 9. oktobra. Poštena hrvaška javnost najstrožje obseja urednika reškega „Novega Lista“ Supila, ki je takoj po končani reški konferenci brzojavno poslal Košutu silno udano brzojavko.

Rim, 9. okt. Katoliški telovadci so danes v impozantnem sprevedu skozi mesto korakali v Vatikan, kjer jih je sprejel sveti oče v avdienci. Sveti oče je v nagovoru hvalil razne vrste sporta —: telovadbo, kelesarstvo, turistikito itd., ki krepe človeško delo. Cerkev tudi ne brani poštene zabave, da se le ne pregreši proti strahu božjemu. Popelndne po katoliški telovadci na dvorišču sv. Damaza priredili veliko skupno telovadbo vpricho papeža.

Peterburg, 9. oktobra. Predavanja na tukajšnjem vseučilišču so se le deloma zopet pričela. 500 dijakov je protestiralo proti predavanjem.

Pariz, 9. okt. V Irkutsku se je uprl vojaški polk. Uporniki so umorili 4 častnike in 10 podčastnikov. Uporno kosarno oblegajo kazaki. Boje se splošnega vojaškega vstanka.

Tiflis, 9. okt. O grozovitostih, ki so se dogodile včeraj zvečer v Tiflisu se poročajo: Ob 7. uri 20 minut je istodčasno bilo vrženih na raznih točkah mesta osem do devet bomb, ki so se razpočile s strahovitim pokom. Dve bombi

sta bili vrženi pred policijo. Panika je bila strašna. Vojaštvo je priteklo in začulo se je strahovito pokanje pušk na raznih krajih mesta. Najsilnejše je bilo pred hotelom „Orient“, kjer stanuje guverner princ Napoleon. Koliko je mrtvih se doslej natančno še ni dognalo. Pred opere je bomba ubila 18 oseb.

Po sklepu lista.

Nemškutarji v kazino!

Kakor pravkar izvemo iz popolnoma zanesljivega vira, je mestna občina ljubljanska v pravdi proti društvu „Kasino“ zmagala v vseh točkah.

Zahvala.

Povodom smrti drage, nepozabne nam matere, gospe

Alojzije Seidl-ove

od prečenjenih prijateljev in znancev nam izkazano sočutje in za mnogobrojno udeležbo pri spremljanju mile nam ranjke k večnemu počitku, izrekamo tem potom vsem, posebno pa prečastiti novomeški duhovščini, oo. frančiškanom in usmiljenim bratom našo najpriščnejšo zahvalo.

Novomesto, dne 8. oktobra 1905.

Rodbina Seidl-ova.

Naprodaj je vsa novo izdelana
sobna oprava.

Več se izve pri Jos. Biščaku, poslovođa „Gosp. društva“ pri Sv. Mihelu.

2037 3—3

Pristavnik

ki nima otrok, ali pa le malo, se išče za malo posestvo blizu Ljubljane.

2045 (1)

Vprašanja na upravništvu „Slovenca“.

Pomočnika in učenca

2064 3—1

za močno in fino delo, sprejme v trajno delo Jan. Bratina, čevljarški mojster, Idrija. Plačilo po dogovoru.

2061 Sprejme se oženjen 5—1

organist (cerkvenik).

Nastopiti je 15. novembra t. l.

Več pové župnijskiu rad v Št. Juriju na Strmcu (Koroško), pošta Vrba ob jezeru.

Proda se iz proste roke

hiša št. 40

v Kamnigoric

pripravna zlasti za kakega rokodelca.

Ponudbe pod „št. 40“ sprejema iz prijaznosti upravništvu.

2063 3—1

Gospodična

pri 18. letih, večča popolnoma slovenščine in nemščine, ki se je učila že nekaj mesecev kuhati, želi vstopiti pri kakoli boljši kuharici za pomočnico, da se v tej stroki še dalje izobrazi.

2062 3—1

Naslovij naj se na „št. 34, Črnomelj“.

Lepo stanovanje

s štirimi sobami in pritliklinami

se odda

s prvim novembrom v Wolfvovih ulicah št. 12. Poizvé se istotam.

2066 3—1

Pivovarna „Auer“.

POZOR!

Novoustanovljena mlekarska zadruga za okolico Ljubljane, p. n. mestnemu občinstvu vljudno naznanja, da bode z dnem **10. oktobra** t. l. dalje prodajala mleko in druge mlečne izdelke v dosedanjih prostorih

„Prve ljubljanske mlekarne“
gosp. Seliškarja

to je:

v Prešernovi ulici št. 5, Vodnikovem trgu in Turjaškem
trgu št. 1

in sicer

2067

mleko po 20 v. liter.
Odbor.

Kriza na Ogrskem.

Grof Avrel Dessewffy, ki je predlagal svoj čas v zbornici magnatov Fejervaryju nezaujeto, sklicuje za danes konferenco plemičev. Posvetovali se bodo o enotnem postopanju v jutrišnji seji zbornice magnatov.

O jutrišnji seji ogrske zbornice poročajo: Fejervary odpotuje takoj po seji na Dunaj k vladarju. V tej avdienci se izjavi vladar o Fejervaryjevem reformnem načrtu in o splošni volivni pravici. Če vladar pri-tri Fejervaryju, priobči ogrski vladni list oklic istočasno, ko se proglasi zopetno ime-novanje Fejervaryjeve vlade. Po načelih enake in splošne volivne pravice se vrše nove volitve spomladi. Tačas bo pa odgo-deno zasedanje zbornice.

Jutrišnje zbornice seje se Fejervary ne udeležil. Odgojenje zbornice naznani kak drug minister ali pa zbornični predsednik. To pa zato, ker se brezpogojno vloži obtož-nica proti Fejervaryjevemu ministertvu.

Seja zbornice magnatov utegne biti jutri jako zanimiva. Opozicionci nameravajo po-leg Fejervaryjeve obtožbe predlagati, naj se obtoži tudi predsednik zbornice magnatov, grof Czaky. Če bi Czaky zaradi edgodenja opustil predložiti vlogo, bo seja nenavadno burna.

Kešut in Polonyi sta obiskala avstrijskega poslanika v Berlinu, grofa Szögye-nyja v Csoru. Baje je obljubil, da hoče po-sredovati med večino in vladarjem.

Pogreb žrtvedemonstracije. Včeraj je bil pogreb dne 27. sept. težko ranjenega in v bolnici pred dnevi umrlega de-lavca. Pogreba se je udeležilo 1500 delavcev. Nemirov ni bilo.

Pred zasedanjem češkega deželnega zbora.

V Pragi se je vršil včeraj shod 183 lastnikov pivovarn. Na shodu so protesti-rali proti nameravanemu zvišanju deželne naklade na pivo. Sklenili so resolucijo proti povišanju, ki se vpošlje ministrskemu pre-dsedniku in češkemu deželnemu zboru.

Včeraj je zaslišal ministrski predsednik Gautsch načelnika nemške napredne stranke za Češkom, dr. Eppingerja, ki mu je ob-razložil stališče Nemcev. Nemci zahtevajo, da se ustanove narodne kurije in imajo Nemci vetopravico. Kar se tiče pokritja de-želnega proračunskega primanjkljaja v zne-sku 13.400.000 kron, naj bi se ta pokrili, da zvišajo naklade na državne davke ali se pa najame posejilo. Danes se posvetuje če-ški deželni odbor o deželnem proračunu za leto 1906.

Angleži proti Nemcem in Francozi.

„Matin“ priobčuje podrobnosti o mare-čanskih zadevah, ki jih je gotovo sporočil listu Delcassé. O seji francoskega ministr-stva, v kateri je izjavil Delcassé, da od-stepi, se poroča, da je bivši minister za zu-nanje stvari obrazložil svojim tovarišem an-gleške načrte. Angleška vlada je izjavila, da hoče podpirati Francosko de skrajnosti, ako bi bila nenadoma napadena. „Matin“ pri-stavlja, da so izjavili Angleži ustno, da mo-bilizirajo vse angleško vojni brodove, za-sedejo Cesarja Viljema prekop in izkrcajo 100.000 mož v Slezvig-Holštajnsko, če na-padejo Nemci Francoze. Angleška vlada je bila pripravljena, skleniti o tem s Francozi pismeno pogodbo.

Včerajšnja demonstracija v Pragi.

Celi teden so že napovedovali nemški listi, da bo včeraj v Pragi krvavi dan češke osvete proti Nemcem.

Ubogi Nemci niso imeli mirne vesti za-radi svojih brnskih grehov. Bali so se, da povrnejo Nemcem milo za nebrago še praški Čehi. A ni bilo nič hudega. Vlada je v svoji skrbi za uboge praške Nemce pomnožila že itak močno praško posadko z enim eskadro-nom dragoncev in poslala v Prago tudi 100 orožnikov. — V Brnu, kjer so nameravali Nemci nastopiti proti Čehom, se ji ni tako ma-dilo. Oblasti so nastopile v Brnu šele po-tem, ko se je izkazalo, da so Čehi močnejši, kakor Nemci.

Dopoldanski izprehod nemških dijakov Na Prikopé ni bil moten. Dopoldne so zbo-rovali narodni socialisti.

Govorili so poslanec Cerny in dva de-lavska voditelja. Govorniki so ostro napa-dali vladu in brnsko policijo.

Po shodu je nameravalo kakih petsto udeležencev prirediti protinemške demon-stracije, a policija je to preprečila. Nekaj oseb so zaprli, ker so polili policiste z vodo. — Pred muzejem je pezal delavski voditelj Spatny množico, naj se mirno razide, a naj se pripravi za demonstracije v torek. — Policija je zastražila vsa nemška javna po-slopja.

Hrvaška koalicija?

Stranke, ki so pristale na reški pro-gram so se združile za skupni nastop pri bodočih volitvah. Po vzgledu ogrske koali-

cije hočejo vsistvariti hrvaško koalicijo, a stranke pridržijo svoje programe.

Turške čete ne dobivajo ni plače ni hrane.

„N. Wiener Tagblatt“ poroča iz Bel-grada: Glasom vesti došlih s srbsko turške meje, ne dobivajo turške čete ob meji ni plače ni hrane, in da so vojaki radi tega prisiljeni pleniti po vaseh. Sibska vla a, bo-ječa se, da ne bi vojaki vdrli preko meje in plenili tudi po srbskih vaseh, je radi tega opozorila turškega diplomatskega zastop-nika v Belgradu.

Socialisti proti armadi na Francoskem.

Na pariški delavski borzi so pribili 7. t. m. lepake, ki jih je podpisalo več pri-stašev revolucionarne in protivojaške stranke. Na lepakih ostro napadajo armado in čast-nike pozivljajo vojaške novice, naj bi se včeraj zvečer zbrali pred vzhodnim kelo-dvcom, da se udeležijo velike protivojaške demonstracije. Policija je odstranila lepake Nacionalni in konservativni listi upajo, da izda vlada najstrožje navedbe in prepreči take ne varne demonstracije. Tudi v nekaterih pro-vincialnih mestih so bili nabiti protivojaški lepaki. Vlada se že boji radikalno - sociali-stične agitacije v armadi. Pri vojaških no-vincih so našli v mnogih vojašnicah lepake, ki pozivljajo vojake, naj streljajo na čast-nike in se upirajo izvrševati službo. Oblasti zasledujejo pisatelje, ki so jim znani

Konec korejske neodvis-nosti.

Kakor poročajo iz Seula, glavnega mesta Koreje, sta te dni odpotovala na nedoločen čas angleški in italijanski odposlanec pri korejskem dvoru. Ker je Koreja prenehala biti svobodna država, odpravi Anglija svoje odposlanstvo.

Kaj bo na Finskem?

Peterburg, 7. oktobra. Generalni gubernator Obolenskij je sporočil sotrud-niku „Novoje Vremja“, da se na Finskem ni treba bati resnega ustanka. Mogoče bo prišlo do izgrediv po nekaterih mestih in morda se bo poizkušalo umoriti kakšnega gubernatorja, a tem nevarnostim se izpo-stavljene vsi ruski upravni uradniki. V Fin-sko se bodo poslale pomožne čete, a ne iz strahu pred vstajo, kakor tudi ni bilo iz strahu odposlano rusko brodovje, ki se zdaj mudi v finskih vodah, v Helsingfors.

Transport ruskih vojni-h ujetnikov na Rusko.

Petrograd, 7. okt. (Petrogr. brz. agent.) Ruska vlada je sedaj sklenila, da prepelje ruske vojne ujetnike na ruskih la-dijak v Vladivostok, od tam pa po želez-nici v domovine.

Balkan.

Grško romunski spor po-ostren. „Frankf Ztg.“ poroča iz Cari-grada, da edpotuje romunski legacijski svetnik Rascano v Atene, kjer odpove trgo-vinsko pogodbo Grški s 1. julijem 1906. Tako se pretirajo vse zveze med obema državama. Velevlasti, osobito naša država, so zama posredovale, da bi se rešil spor na miren način.

Turška vlada in finančna reforma v Makedoniji. „Frankf. Ztg.“ poroča: V Skoplje je odpotoval Hilmi paša, da se ne snide s finančnimi komisarji velevlasti, ki imajo nalogo, izvršiti finančno reformo v Makedoniji.

Romunška agitacija v Ma-kedoniji. Romunci so ustanovili v Ma-kedoniji roparsko četo ki sili Kucovlahe, naj izjavijo, da so Romuni. Četi načelujeta roparja Kalogires in Tsutvo. Člani čete so romunski učitelj Leonidas in dva Albanca Hadji Dimitriov in Mihael Tegar. Poleg teh obstoji četa iz 7 roparjev Apostolakis Per-politove čete.

Rusija.

Judovski vseučiliščniki. Ruski minister za ljudsko prosveto je do-velil, da sme večje število judov obiskovati vseučilišča, kakor je predpisano.

Izgredi v Moskvi. V petek zve-čer so streljali na dragonce iz revolverjev. Ranjena sta bila dva dragonca. Opolnoči so razgnali vojaki na dveh točkah izgredivke z golim orožjem. Nekaj oseb je bilo ranje-nih. Ranjen je bil neki ritmojster. Preteklo soboto so bili veliki izgredivi na Strastnej skem trgu. Med izgredivniki so bili tudi klju-čavničarji cestne železnice, ki so poškodo-vali mnogo voz. Delavci stavkajo v več to-varnah. V soboto niso izšli moskovski časopisi. Kazaki in policija stražijo tiskarne. Po mestu so se valile velikanske množice. Pri sobotnih nemirih je bil ustreljen neki orožniški častnik, s kamni ubit pa neki po-litist. Ranjenih je bilo pa mnogo oseb. Pri sobotnih nemirih v Moskvi je bilo ubitih osem oseb.

Krvav spopad v Varšavi. V soboto se je vršil v judovskem delu mesta

krvav spopad med delavci in neko tolpo, ki je hotela maščevati nekega svojega to-variša, ki je bil umorjen zaradi vohunstva. Ubite so bile 3, težko ranjene štiri in lahko 8 oseb.

V inostranstvo namerava odpotovati grof Lamsdorf, da stopi v dotiko z vplivnimi državniki.

Sporazumljenje med Angleži in Rusi.

„Newyork Herald“ poroča: Angleška vlada je sterila prvi korak, da se spora-zumeta Angleška in Rusija o azijskih spor-nih vprašanjih. Rusija je voljna pričeti po-gajanja. Ker je „Newyork Herald“ v prija-teljskih odnosajih z Rusijo, je obudilo to poročilo med diplomati splošno pozornost. Angleži zasledujejo zadnji čas dosledno po-litiko, kako oškodovati nemško trgovino, ki jim je zrastle čez glavo. Zato tudi najbrže žele stika z Rusijo, da bi osamili Nemčijo.

Novo japonsko posojilo.

Pariška tvrdka Rothsild je sklenila po-godbo z Japonsko o novem posojilu.

Ločitev med Svedsko in Norveško.

Iz Kristianije poročajo, da so poslale najznamenitejše banke na norveški storting adreso, v kateri žele, naj se prej ko mogo-če uredi zmedene razmere. Storting je na-prešen, naj prej ko mogoče izvoli kralja. Preteklo soboto je bila jako burna seja v norveškem stortingu. Manjšina je izjavila po-svojem govorniku, da so v Karlstadu tako omejili samostojnost Norveške, da je bolje obdržati personalno unijo. Socialist pastor Eriksen je predlagal, naj se izroči vsa za-deva haškemu razsodišču. Ugovarjal je mi-nister za zunanje stvari Loevland.

Brnski Nemci prosijo za podporo.

Dvanajst nemških brnskih trgovcev je vložilo na ministrstvo za notranje stvari prošnjo za podporo, ker so trpeli škodo vsled protinemških demonstracij v Brnu. — Kadet Mödritzer je — kakor znano — poveljeval v ponedeljek vojakom pred „Be sednim domom“, ob kateri priliki je bil za-boden češki delavec Pavlik.

Ta kadet je v soboto zvečer skrivaj odpotoval v St. Hipolit, kamor je bil naglo prestavljen. To je torej vse, s čemur se ka-znuje smrt po nedolžnem ubitega Čeha.

Učenca

za mizarski obrt sprejme v poduk

Andrej Kregar,
mizarski mojster, Vižmarje št. 59,
2040 4-2 Št. Vid pri Ljubljani.

Učenca

iz poštene rodbine, ki ima veselje do mlinar-skega obrta, sprejme takoj pod zelo ugodnimi pogoji s primerno plačo Pavel Sedej, mlinar. Javornik (Gorenjsko.)
2008 6-4

Katoliška Tiskarna

priloga razpisovalne
vizitnice
po niski ceni.

Pri zgradbi vodovoda v Hotederšici se za prekopavanje zemlje iščejo

delavci

proti primerni plači.
Več se izve ravnotam.

Novo otvorjena tobakarna v hotelu „Union“.

Tu se dobivajo vse vrste smodk, svalčic, tobaka, kolekov, poštinih vrednotnic, menjičnih blan- ketov, dalje vsi večji slovenski in nemški časopisi, razglednice, pisemski papir ter vsi v to stroko spa- dajoči predmeti.

2059 3-1

Dva izvežbana

2030 6-5

rezbarja

sprejme takoj v trajno delo
Janez Okorn, mizarski mojster v Škofjiloki.

Še nikdar
za
20 gld.

1 zimski suknja, toplo podložena,
1 zimski obleka,
1 posebne zimske hlače,
1 modni telovnik,
zastoj vrhu tega remont. idoča nikel- nasta ura.

Samo zimski suknja je vredna tega denarja.

Zunanja naročila se izvrše po povzetju ali proti prejšnji pošiljavi denarja.

Neugajajoči predmeti se zamenjajo.

Največja izbira konfekcije za gospode in dame v najfiniši izvršitvi.

Vse po čudovito nizkih cenah.

Angleško skladišče oblek
O. Bernatović

Ljubljana, Marijin trg št. 5.

2054 3-2

Največja zaloga kožuhovine

kožuhov za gospode za mesto in potovanje, mikado s podlago iz divjih kož, pristnih koljerjev iz kožuhovine za dame iz skunkove, perzianove, sealskinove, bobrove kožuhovine od Nutria, Walaby in maček, v navadni in najfiniši izpeljavi.

Pristni damski figaro iz kožuhovine, jopiči, paletoti iz različnih kožuhovin. Največja izbira konfekcije za dame in gospode. 2049 3-2

Čudovito nizke cene.
Angleško skladišče oblek
O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.

Veliko zalogo absolutno zajamčenega pristnega vina

priporočano opetovano od knezoškof. ordinarijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašna vina, ima

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Izborna kvaliteta; belo po 40, do 50 kron, sortirano najfinišje do 60 kron, postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. Izpod 56 litrov se ne od-daja; na debelo po dogovoru ceneje. Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega.

V zalogi je tudi tropinsko žganje. Za zadrage in večje mno- žine izjemne cene, 1731 52
Za obilne naročbe se priporoča Kmetijsko društvo v Vipavi.

Vse cene se razumejo s poštnino vred; pri skupnih naročilih odpade poštnina.